

„Informačný deň ku Karpatskému dohovoru a dohovoru o biologickej diverzite Košice“

12.06.2023

Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát – Karpatský dohovor

- Bol podpísaný v roku 2003 v Kyjeve na Ukrajine.
- Podpísalo ho 7 štátov – UA, PL, RO, CZ, SK, HU a Srbsko, ktoré sú jeho zmluvnými stranami.

- <http://www.carpathianconvention.org/>
- <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/medzinarodne-dohovory/karpatsky-dohovor/>

Karpatský dohovor je jediným viacúrovňovým riadiacim mechanizmom pokrývajúcim celú karpatskú oblasť a druhým sub-regionálnym režimom založeným na zmluve na ochranu horského regiónu na celom svete.

Zmluvné strany sa podpisom dohovoru zaviazali uplatňovať komplexnú stratégiu a spolupracovať v oblasti ochrany a trvalo udržateľného rozvoja Karpát s cieľom zlepšiť okrem iného kvalitu života, posilniť miestne hospodárstvo a komunity, ako aj ochranu prírodných hodnôt a kultúrneho dedičstva.

V súčasnosti má Karpatský dohovor zmluvnými stranami prijatých a podpísaných **5 protokolov** a to:

- Protokol o zachovaní a trvalo udržateľnom využívaní biologickej a krajinnej diverzity k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (ďalej len „protokol o biodiverzite“)

- Protokol o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (ďalej len „protokol o lesoch“)

- Protokol o trvalo udržateľnom cestovnom ruchu k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (ďalej len „protokol o cestovnom ruchu“)

- Protokol o trvalo udržateľnej doprave k Rámcovému dohovoru o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (ďalej len „protokol o doprave“).

- Protokol o trvalo udržateľnom poľnohospodárstve a rozvoji vidieka (ďalej len „protokol SARD“)

- <http://www.carpathianconvention.org/protocols-to-the-convention.html>

Sekretariát Karpatského dohovoru sídli vo Viedni a koordinuje všetky aktivity v rámci pracovných skupín, vypracováva záznamy zo stretnutí, dokumenty v rámci jednotlivých pracovných skupín a komunikuje so zmluvnými stranami prostredníctvom kontaktných osôb za danú krajinu – national focal pointov. Zoznam national focal pointov môžete nájsť na tejto web adrese:

<http://www.carpathianconvention.org/national-focal-points-26.html>

Za Slovenskú republiku je gestorom Karpatského dohovoru Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR). MŽP SR, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny, zastáva v Karpatskom dohovore funkciu „national focal point“ a koordinuje všetky aktivity týkajúce sa agendy Karpatského dohovoru na národnej úrovni. Spolupráca medzi jednotlivými dotknutými rezortmi a organizáciami je koordinovaná v rámci medzirezortnej komisie.

Pracovné skupiny v rámci Karpatského dohovoru – Working groups

WG pre biodiverzitu

WG pre územné plánovanie

WG pre udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

WG pre lesy

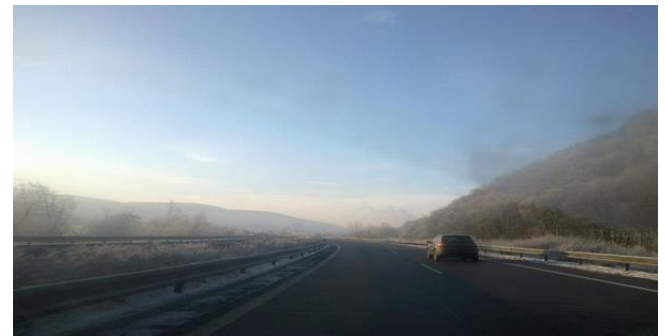
WG pre cestovný ruch

WG pre udržateľnú dopravu

WG pre kultúrne dedičstvo a tradičné znalosti

WG pre zmenu klímy

WG pre udržateľné vzdelávanie

Projekty v rámci Karpatského dohovoru

- **TRANSGREEN** - Integrované plánovanie rozvoja dopravy a zelenej infraštruktúry v dunajsko-karpatskom regióne s ohľadom na potreby ľudí a prírody (Interreg Dunajský nadnárodný program)

Trvanie projektu: 01. 01. 2017 - 01. 06. 2019

Výstupy projektu TRANSGREEN

- ***Doprava a ochrana fauny v Karpatoch. Príručka k obmedzovaniu vplyvu rozvoja dopravy na prírodu v karpatských krajinách***
- ***Spoločný strategický akčný plán na implementáciu Protokolu o trvalo udržateľnej doprave v Karpatoch***

ConnectGREEN - Hlavným cieľom projektu je zachovať resp. zlepšiť ekologickú konektivitu medzi prírodnými biotopmi, najmä medzi lokalitami Natura 2000 a ostatnými chránenými územiami medzinárodného významu v karpatskom regióne (Česká republika, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Srbsko a Ukrajina). (Interreg Dunajský nadnárodný program)

- **Trvanie projektu:** 01.06.2018 – 31.05.2021
- Výstupy projektu: ***Medzinárodný akčný plán na ochranu veľkých šeliem a zabezpečenie ekologickej konektivity v Karpatoch***

- **DaRe to Connect** – Hlavným cieľom projektu je implementácia EU stratégie pre Dunajský región (EUSDR) ďalším rozvojom Zeleného pásu ako hlavnej osi GI EÚ (ako súčasť budúcich TEN-G) s cieľom zachovať a posilniť ekosystémy a ich služby. To sa dosiahne vytvorením lepšej ekologickej konektivity pozdĺž Zeleného pásu prostredníctvom určenia ekologických koridorov medzi existujúcimi oblasťami sústavy Natura 2000 a inými chránenými oblasťami. Okrem toho je ďalším dôležitým hlavným cieľom projektu zlepšenie kapacít verejných orgánov a správnych orgánov a organizácií občianskej spoločnosti.

- **Trvanie projektu:** 01.06.2018 – 31.05.2021

- **SaveGREEN** - Zabezpečenie funkčnosti ekologických koridorov nadnárodného významu v povodí Dunaja (Interreg Dunajský nadnárodný program). Projekt SaveGREEN mal za úlohu posilniť súdržnosť zelenej infraštruktúry v horských oblastiach Karpát, Álp a Balkánu, a to zlepšovaním medziodborovej spolupráce v oblasti ochrany prírody a starostlivosti o prírodné hodnoty (napr. voľne žijúce zvieratá, lesy, rieky), dopravy a územného plánovania.

• **Trvanie:** 1. júl 2020 – 31. december 2022

- **Centralparks** – Interreg – central europe programme - Budovanie kapacít pre manažment chránených území v Karpatoch pre integrovanie a harmonizovanie ochrany biodiverzity a miestny socio-ekonomický rozvoj
- **Trvanie projektu:** 01.04.2019 – 31.03.2022
- Výstupy projektu:
- ***Stratégia pre rozvoj udržateľného cestovného ruchu založeného na prírodných a kultúrnych hodnotách***
- ***Karpatský súbor nástrojov pre hodnotenie ekosystémových služieb (Carpathian Ecosystem Services Toolkit – CEST),***
- ***NaturaConnect*** – nový projekt zameraný na budovanie odolnej ekologickej siete chránených území v celej Európe pre prírodu a ľudí
- **LECA** - projekt Interreg Central Europe – LECA, ktorý podporí spolužitie ľudí a veľkých šeliem v oblasti Karpát. Projekt je zameraný na zladenie medzinárodného monitoringu šeliem, predchádzanie konfliktom šeliem s ľuďmi a prevenciu pytliactva.
- **Trvanie projektu:** 04.2023 – 03.2026

WG pre biodiverzitu – podpísanie Memoranda o spolupráci s Dohovorom o biologickej diverzite, Euromontana, EUSDR, EEA a Alpským dohovorom..

- Momentálne v pracovnej skupine sa pracuje na Globálnom rámci pre biodiverzitu a na aktualizácii „Work Plan 2024 – 2026,,

<http://www.carpathianconvention.org/wg-biodiversity.html>

WG pre lesy – počas COP 6 Slovenská republika že bude na najbližšie tri roky do nasledujúcej COP 7 zastrešovať pracovnú skupinu pre lesy. V roku 2019 (Zvolen) a v roku 2022 (Levice) MŽP SR ako koordinátor Karpatského dohovoru v spolupráci s MPRV SR, SAŽP, Lesmi SR, š.p. a Technickou univerzitou vo Zvolene organizovalo medzinárodnú pracovnú skupinu pre lesy v rámci Karpatského dohovoru.

- Finalizácia inventarizácie Virgin forests
- Vypracovanie Hodnotenia rizík a dopadov klimatických zmien na karpatské lesy a ich ekosystémové služby a i.

<http://www.carpathianconvention.org/wg-forest.html>

WG pre udržateľnú dopravu –V rámci tejto pracovnej skupiny MŽP SR a MDVSR figurovalo vo viacerých projektoch (ConnectGREEN, SaveGREEN) ako asociovaný partner. V rámci projektu TRANSGREEN bol vypracovaný Strategický akčný plán pre dopravu, ktorý by ktorý bol mal byť prijatý v rámci konferencie zmluvných strán COP6

<http://www.carpathianconvention.org/wg-industry-energy-transport-infrastructure.html>

WG pre kultúrne dedičstvo a tradičné znalosti – počas COP 6 Slovenská republika že bude na najbližšie tri roky do nasledujúcej COP 7 zastrešovať túto pracovnú skupinu.

- Aktivity tejto pracovnej skupiny sa prelínajú aj s pracovnou skupinou pre udržateľné poľnohospodárstvo v rámci témy pastierstvo a salašníctvo v Karpatoch.
- SR pripravuje online workshop zameraný na výmenu skúseností a príklady dobrej praxe (pravdepodobne v druhej polovici roka 2023 pod COP 7)

<http://www.carpathianconvention.org/wg-cultural-heritage.html>

WG pre udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka – na poslednom zasadnutí apríl 2023 vo Vatra Dornei sa prijali závery že táto pracovná skupina sa tematicky zamerá na podporu pastierstva a salašníctva v Karpatoch.

Podpora pastierstva a salašníctva v Karpatoch je dôležitá z hľadiska viacerých aspektov – zmiernenie dopadov zmeny klímy, udržiavanie tradičných znalostí a kultúrneho dedičstva, podpora a rozvoj cestovného ruchu, podpora biodiverzity a i.

<http://www.carpathianconvention.org/wg-sard.html>

WG pre zmenu klímy – táto pracovná skupina momentálne prepojila svoje aktivity s pracovnou skupinou pre lesy. Vypracovanie Hodnotenia rizík a dopadov klimatických zmien na karpatské lesy a ich ekosystémové služby a i.

<http://www.carpathianconvention.org/wg-climate-change.html>

WG pre udržateľné vzdelávanie – nie je zameraná len na envirovýchovu a vzdelávanie mládeže, ale celkovo na udržateľné vzdelávanie pre rôzne vekové skupiny. Jej úlohou je zvyšovanie povedomia o Karpatskom dohovore pre odbornú aj laickú verejnosť a tým pádom posilniť jeho implementáciu na národnej úrovni

V rámci tejto pracovnej skupiny sa uvažuje o stanovenia „Dňa Karpát“ počas ktorého si jednotlivé zmluvné strany určia tému pre daný rok a v ten deň budú organizovať vzdelávacie aktivity pre odbornú a laickú verejnosť

<http://www.carpathianconvention.org/eventdetailothers/events/carpathian-convention-seminar-on-education-for-sustainable-development.html>

WG pre udržateľný cestovný ruch – ZMOS sa stal dňa 18.5.2023 kontaktným bodom pre Platformu udržateľného cestovného ruchu v rámci Karpatského dohovoru. V rámci KD sa jedná už o 4 kontaktný bod (Rumunsko, Poľsko a Ukrajina)

- Vytvorenie tohto kontaktného bodu ma zlepšiť spoluprácu v rámci udržateľného cestovného ruchu a umožniť lepšiu implementáciu protokolu na národnej úrovni. V rámci tejto pracovnej skupiny a v rámci agendy jednotlivých kontaktných bodov sa uvažuje o vytvorení tzv. „Karpatskej značky,,

Ďakujem Vám za Vašu pozornosť.

Mgr. Zlatica Csontos Šimoňáková

Koordinátor Karpatského dohovoru a kontaktná osoba pre prírodné dedičstvo UNESCO
MŽP SR, sekcia ochrany prírody a biodiverzity, odbor ochrany biodiverzity a krajiny
zlatica.simonakova@enviro.gov.sk

